

Geldpers

Voor de **Duisenberg School of Finance** laten Hörmann en Schabert zien dat kwantitatieve versoepelingen, die de balans van de centrale bank vergroten, kunnen leiden tot een stijging van reële activiteiten en prijzen indien de interbancaire rente laag genoeg is. Tegelijkertijd kan een kredietversoepeling, waardoor de samenstelling van de balans van de centrale bank verandert, de rente verlagen, reële activiteiten stimuleren en prijzen verlagen. De onderzoekers geven ten slotte aan dat de effectiviteit van dergelijke regelingen wordt begrensd door de schaarste aan activa bij banken, die in aanmerking komen als onderpand voor de regelingen.

Hörmann, M. en A. Schabert (2010) *When is quantitative easing effective?* *DSF Research Papers*, 2010(06).

Innovatie

Bloom *et al.* onderzoeken voor het **NBER** het effect van Chinese importconcurrentie op innovatie in twaalf Europese landen voor de periode 1996–2007. Het toetreden van China tot de Wereldhandelsorganisatie leidde tot een toename van onderzoek en ontwikkeling, het aantal patentaanvragen, de ICT-intensiteit en de totale factorproductiviteit. Daarnaast verschoof de werkgelegenheid in de Europese landen door de toegenomen concurrentie naar meer innovatieve en technologisch geavanceerde bedrijven. De toegenomen concurrentie vanuit China leidde ook tot lagere werkgelegenheid, winsten en prijzen in de Europese landen.

Bloom, N., M. Draca en J. van Reenen (2011) *Trade induced technical change? The impact of Chinese imports on innovation, IT and productivity.* *NBER Working Papers*, 2011(16717).

Leningen

De **Europese Centrale Bank** bericht in haar maandelijkse bulletin over de ontwikkelingen van leningen aan de private sector. Zij concludeert dat het monetaire beleid van de ECB de negatieve effecten van de financiële crisis op de uitleen van gelden aan de private sector heeft beperkt. Daarnaast is er slechts een beperkte negatieve invloed uitgegaan van de aanbodzijde in de markt voor leningen. De vraagzijde had een veel grotere invloed op de uiteindelijk tot stand komende leenovereenkomsten. Er is dus gedurende de crisis geen sprake geweest van een *credit crunch*.

ECB (2011) *Recent developments in loans to the private sector.* *ECB monthly bulletin*, januari.

Huizenmarkt

De **Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling** heeft het huizenmarktbeleid van OESO-landen geanalyseerd. De OESO concludeert dat woningmarktbeleid een substantieel negatief effect heeft gehad op de economie door het niveau en de volatiliteit van de reële huizenprijzen te verhogen, wat een drempel opwerpt voor mensen om snel te verhuizen om baanmogelijkheden te benutten. Volgens de OESO komt dit onder andere door hoge transactiekosten bij de koop van een woning, een zeer uitgebreide bescherming van huurders of het toekennen van fiscale voordelen aan het investeren in een eigen woning. Volgens de OESO droeg het huizenmarktbeleid van de OESO-landen bij aan het ontstaan van de financiële crisis en werkt dit beleid ook nu nog remmend op het economisch herstel.

OESO (2011) *Housing and the economy: policies for renovation.* In: *OESO, Economic Policy Reforms 2011*. Parijs: OESO.

Ziekenhuizen

Bijlsma *et al.* onderzoeken voor **TILEC** de invloed van marktwerking op de kwaliteit van ziekenhuizen. Hiervoor hebben ze alle Nederlandse ziekenhuizen onderzocht voor de periode 2004–2008. Meer concurrenten in de directe omgeving van een ziekenhuis leidt tot meer afzeggingen van operaties en meer vertragingen bij heupoperaties voor oudere patiënten. De resultaten wijzen er volgens de auteurs op dat marktwerking zorgt voor een verhoging van het gebruik van de operatiecapaciteit. Daarnaast voeren ziekenhuizen die meer concurrentie ervaren vaker controles uit bij chronisch zieke patiënten en organiseren deze instellingen hun diagnostische processen efficiënter dan de ziekenhuizen die weinig concurrentie ondervinden.

Bijlsma, M.J., P. Koning en V. Shestalova (2011) *The effect of competition on process and outcome quality within hospital care in the Netherlands.* *Tilec Discussion Papers*, 2011(002).

Welvaartsstaat

Algan *et al.* vergelijken voor het **IZA** de sociale vangnetten van verschillende welvaartsstaten met de betrouwbaarheid van de inwoners van deze landen. De auteurs constateren dat de omvangrijke en transparante sociale vangnetten in de Scandinavische landen gebaseerd zijn op de betrouwbaarheid van de inwoners, in termen van goed burgerschap met betrekking tot het betalen van belastingen en het rechtvaardig verkrijgen van inkomensoverdrachten. De omvangrijke maar niet-transparante vangnetten in continentaal Europa verklaren de auteurs uit het feit dat een grote groep inwoners het verdedigbaar vindt om zich te misdragen met betrekking tot belastingen en sociale inkomens door onterecht inkomensoverdrachten te ontvangen of belasting te ontduiken.

Algan, Y., P. Cahuc en M. Sangnier (2011) *Efficient and inefficient welfare states.* *IZA Discussion Papers*, 5445.

SINDS 1916

Gezondheid

Swinkels bericht namens het **Centraal Bureau voor de Statistiek** dat het aandeel mensen dat minstens een maal per jaar naar de huisarts gaat, is gestegen van zeventig procent in 1981 tot 74 procent in 2009. Bij een niet verouderde bevolking zou het aandeel in 2009 bijna twee procentpunten lager zijn geweest. Het aantal rokers van zestien jaar of ouder daalde van 38 procent in 1989 naar 28 procent in 2009. De gemiddelde lichaamslengte van volwassen mannen en vrouwen steeg van respectievelijk 177 en 166 centimeter in 1981 naar 181 en 168 centimeter in 2009.

Swinkels, H. (2011) *Trendcijfers gezondheidsenquête 1981-2009*. Den Haag: CBS.

Numerus fixus

Houkes-Hommes onderzoekt voor **SEO Economisch Onderzoek** de opleidingskosten van het wijzigen van de numerus fixus van de opleiding geneeskunde. Het verruimen of loslaten van de numerus fixus leidt niet tot extra kosten bij de vervolgopleiding, omdat er op dit moment al meer gegadigden zijn dan opleidingsplaatsen. Pas als het aantal vervolgopleidingsplaatsen wordt uitgebreid, zal het Rijk meer kosten maken voor vervolgoopleidingen. Dit zal het Rijk 43 miljoen euro kosten als de huidige numerus fixus in de initiële opleiding in stand blijft. Als de numerus fixus in de initiële opleiding verruimd wordt met tien procent zal dit 178 miljoen euro kosten en bij een verruiming met 25 procent 379 miljoen euro. Het loslaten van de restricties op het aantal plaatsen bij zowel de vervolgopleiding als de initiële opleiding kost het Rijk 971 miljoen euro per jaar aan extra vervolgoopleidingen.

Houkes-Hommes, A.R.B.J. (2010) *De kosten van het verruimen of loslaten van de numerus fixus*. *SEO Economisch Onderzoek*, 2010(82).

Hulpbronnen

Van Veldhuizen en Sonnemans onderzoeken voor het **Tinbergen Instituut** de invloed van voorraden op de productie van niet-hernieuwbare hulpbronnen. De auteurs stellen vast dat de prijsontwikkelingen van niet-hernieuwbare hulpbronnen over de afgelopen decennia niet voldoen aan de Hotelling-regel, die stelt dat de reële prijsstijging van niet-hernieuwbare hulpbronnen in de tijd gelijk zou moeten zijn aan de rentevoet. Ze concluderen dat de producenten niet in staat zijn om alle variabelen die van invloed zijn op de productieoptimalisatie op lange termijn, mee te nemen in hun productiebeslissingen. Een tweede conclusie is dat producenten met een grote voorraad minder aandacht besteden aan deze variabelen.

Veldhuizen, R. van, en J. Sonnemans (2011) *Nonrenewable resources, strategic behavior and the Hotelling rule: an experiment*. *Tinbergen Institute Discussion Papers*, 2011(014).

Vertrouwen

Voor de **Rotterdam School of Management** onderzoeken Roelofsen en Mertens wereldwijd in de periode tussen 29 december 2010 en 4 januari 2011 de houding van analisten en institutionele beleggers ten opzichte van de economie. Driekwart van de respondenten is positief over de verwachte winstcijfers over het laatste kwartaal van 2010. Slechts de helft van de beleggers gelooft dat 2011 een jaar van economisch herstel zal zijn. Er wordt positief gedacht over de ontwikkelingen in de sectoren mijnbouw, landbouw, chemie, technologie, energie en nutsvoorzieningen. De beleggers zijn minder optimistisch over de sectoren bouw, consumentenelektronica, papier en bosbouw en het bankwezen. Tien procent van de beleggers verwacht dat de euro in 2011 in elkaar stort.

Roelofsen, E. en G. Mertens (2011) *Outlook results. RSM Global analyst and investor survey, 2011(januari)*.

Islam

Baele *et al.* onderzoeken voor de **European Banking Center** het verschil tussen het aantal conventionele en het aantal, aan de regels van de sharia gebonden, islamitische leningen dat niet wordt terugbetaald. Op basis van gegevens voor 150.000 Pakistaanse leningen tonen de onderzoekers aan dat het risico op het niet terugbetalen van islamitische leningen meer dan vijftig procent lager is dan dat op conventionele leningen. In grote steden blijkt de kans dat een islamitische lening niet wordt terugbetaald lager te liggen naarmate het aandeel religieuze partijen in de stad toeneemt. De onderzoeksresultaten suggereren volgens de auteurs dat religieuze overwegingen een rol kunnen spelen bij het terugbetalen van een lening.

Baele, L., M. Farooq en S. Ongena (2010) *Of religion and redemption: evidence from default on Islamic loans*. *European Banking Center Discussion Papers*, 2010(32).

Flexibiliteit

Cörvers *et al.* stellen voor het **Centraal Planbureau** vast dat de lonen in Nederland relatief sterk stijgen met de baanduur en dat tijdelijke werknemers minder verdienen dan vaste werknemers. Tijdelijke werknemers blijken ook minder vaak scholing te volgen die door de werkgever wordt betaald. Een tijdelijke baan kan echter vooral voor de werknemer met een hoge opleiding wel een goede opstap zijn naar een betere functie. Deze opstapmogelijkheid geldt ook voor zelfstandig ondernemers, die bij een overstap naar een baan in loondienst veel meer gaan verdienen.

Cörvers, F., R. Euwals en A. de Grip (2011) *Labour market flexibility in the Netherlands, the role of contracts and self-employment*. Den Haag: CPB.